

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Sağlık Bakanı Fahrettin KOCA** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygıyla arz ederim.

Hüseyin OLAN

Bitlis Milletvekili

26 Ağustos 2023 tarihinde duyurmuş olduğunuz E-Reçetem sistemine eklenmiş olan 5 dilin (İngilizce, Almanca, Arapça, Fransızca ve Rusça) içinde Kürtçe bulunmamaktadır. Bu ülkede sizin de içinde olduğunuz milyonlarca vatandaşın ana dili olan ve sosyal hayat ile aile yaşantısı içinde en çok kullanılan Kürtçe, Bakanlığınız tarafından E-Reçetem sistemine milyonlarca vatandaşınız yok sayılarak alınmamıştır. Sağlık hizmet sunumuna erişimde sosyal, kültürel ve ekonomik nedenler sebebiyle yaşanan eşitsizlikler yanında, kamusal alanda anadilin kullanılmaması nedeniyle nitelikli sağlığa erişimi olmayan Kürtlerin; sağlıkla ilgili bilgilere erişememesi, hasta ile sağlık hizmeti sunan taraf arasında yetersiz iletişim, sağlık hizmetlerine başvurmada gecikme, sağlık hizmetine erişimde başkalarına bağımlılık ve sağlık haklarını yeterince arayamamak şeklinde çoklu engellerle karşılaştıkları ve katmanlı bir erişim sorunu yaşadıkları ortadadır.

Sağlık hizmetleri sunumunda insan hakları temelli bir politika değişiminin, sağlık hizmetine başvuranların da topluluk düzeyinde güçlendirilmesi ve bilinçlendirilmesinin ilk adımının, bireylerin kamusal alanda anadillerini kullanabilmelerine ve bu şekilde kamusal hizmetleri alabilmelerine bağlı olduğu evrensel bir gerçekliktir. Tıp alanında evrensel olan bir diğer norm da tıp ve sağlık eğitiminde tüm dünyada öğretildiği üzere tanı-tedavi sürecinin en önemli aşamasının hasta öyküsünü (anamnez) almak olduğudur. Öyküsü iyi alınmamış bir hastanın

tanısının doğru konulması ve dolayısıyla iyi tedavi edilmesi mümkün değildir. Eğer hasta ve sağlık çalışanı aynı dili konuşmaz ve uygun araçlar ya da araçlar kullanılmazsa bu öyküyü almak çok zor, hatta imkansızdır. Şimdiye kadar yapılan birçok araştırma anadilinde verilmeyen sağlık hizmetinin hasta ve sağlıkçı arasında etkili bir iletişimden yoksun kalınacağını, hastanın bilgilendirilmesinin ve tedavi hakkının engelleneceğini ortaya koymuştur. Dolayısıyla tüm halkların kendi anadillerinde kamusal sağlık hizmetine ulaşması, nitelikli sağlığa erişim için tercih edilmesi gereken bir durum değil zorunlu olarak yerine getirilmesi gereken evrensel bir insan hakkıdır.

Konuyla ilgili hazırladığımız soru önergesine Bakanlığınız, “Sağlık turizmi kapsamında nitelikli sağlık hizmeti almak için Ülkemize gelen yabancı hastaların sayısı günden güne artmaktadır. Bu çerçevede daha fazla yabancı uyruklu hastaya sağlık hizmeti sunulabilmesi amacıyla e-Reçetem sistemine 5 dilin eklenmesine ihtiyaç duyulmuştur. E-Reçetem sistemine 5 yabancı dilin ilave edilmesi sağlık hizmetlerindeki uluslararası başarıdan doğan bir ihtiyaç olmuştur. Türk vatandaşları için bu dillerden herhangi birinde reçete yazılması söz konusu değildir. Sisteme T.C. kimlik numarası ile girildiğinde ek uygulama devre dışı olmakta, sadece Türkçe hizmet alınabilmektedir.” cevabını vererek Kürtlerin yoğunlukta yaşadığı bölgelerdeki yurttaşların taleplerini dikkate almayarak, konuşulan ana dili Türkçe kabul ederek, Kürtleri ve Kürtçeyi adeta yok saymıştır.

E-reçete sistemine eklenen dillerin büyük çoğunluğu Kürtlerin yoğunluklu yaşadığı illerde hiç konuşulmadığı gibi Türkiye genelinde de ciddi anlamda bir karşılığı yoktur.

E-reçetem sistemine eklenmeyen Kürtçe dili, bölgede bulunan hastanelerde hastaların meramlarını anlatmada büyük sıkıntılar yaratmakta ve yanlış teşhislere sebebiyet vermektedir. Dolayısıyla hasta ile eczacılar, eczanelerde karşı karşıya kalmaktadırlar. Onun için E-reçete sistemine Kürtçe dilinin acil olarak eklenmesi gerekmektedir.

Diğer yandan hastaların derdini iyi anlatabilmesi, olası yanlış teşhis ve tedavinin önüne geçmek için sağlığa erişim hakkının adaletli bir şekilde sağlanması için Kürt nüfusunun yoğun yaşadığı yerlerde hastane polikliniklerine Kürtçe dil bilen tercüman istihdam edilmelidir.

Bu bağlamda;

1. Sizin de içinde olduğunuz milyonlarca vatandaşın anadili olan Kürtçenin, yurttaşların da ısrarla talep etmesine karşılık e-reçetem sistemine eklenmemesinin sebebi nedir?
2. E-Reçetem sistemine eklenen 5 dil (İngilizce, Almanca, Arapça, Fransızca ve Rusça) hangi kriterlere göre seçilmiştir? Kürtçenin taşımadığı kriterler mi vardır?
3. E-Reçetem sistemine Kürtçe ne zaman eklenecektir?
4. E-Reçetem uygulamasındaki temel amaç nedir? Bu amaç doğrultusunda diğer 5 dilin uygun olmasının, Kürtçenin olmamasının nedeni nedir?
5. Kamusal alanda anadilin kullanılmaması nedeniyle nitelikli sağlığa erişimi olmayan Kürtlerin ayrıca E-Reçetem sistemine Kürtçenin dahil edilmemesi ile bu alana dair sorunlarına bir yenisi daha eklenmiştir. Buna dair Bakanlığınızın bir girişimi ya da çalışması olacak mıdır?
6. Kürt nüfusunun yoğun yaşadığı yerlerde hastane polikliniklerine Kürtçe dil bilen tercüman istihdam etmeyi düşünüyor musunuz?
7. Bakanlık olarak sağlık hizmetleri sunumunda insan hakları temelli bir politika değişimi ve tüm halkların anadillerinde kamusal sağlık hizmetine ulaşması doğrultusunda bir adım atmayı düşünüyor musunuz?